

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	tervikekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.04.2013
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2013
Avaldamismärge:	RT I, 30.10.2012, 3

Hädaolukorra seadus

Vastu võetud 15.06.2009
[RT I 2009, 39, 262](#)
 jõustumise aeg vastavalt §-le 94.

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
26.11.2009	RT I 2009, 62, 405	01.01.2010
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
05.05.2010	RT I 2010, 24, 115	10.06.2010
21.10.2010	RT I, 08.11.2010, 3	18.11.2010
27.01.2011	RT I, 17.02.2011, 2	01.01.2012
08.12.2011	RT I, 29.12.2011, 1	01.01.2012
13.06.2012	RT I, 10.07.2012, 2	01.04.2013 seaduses asendatud läbivalt sõna „kaitsevägi” sõnaga „Kaitsevägi”
17.10.2012	RT I, 30.10.2012, 1	01.01.2013, osaliselt 01.01.2014

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab kriisireguleerimise, sealhulgas hädaolukorraks valmistumise ja hädaolukorra lahendamise ning elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamise õiguslikud alused. Käesolev seadus reguleerib ka eriolukorra väljakuulutamist, lahendamist ja lõpetamist ning Kaitseväge ja Kaitsealiidu kasutamist hädaolukorra lahendamisel, päästetöö tegemisel ja turvalisuse tagamisel.

(2) Käesolevat seadust kohaldatakse erakorralise seisukorra ja sõjaseisukorra ajal niivõrd, kui võrd erakorralise seisukorra seadus ja sõjaaja riigikaitse seadus ei sätesta teisiti.

(3) Käesolev seadus ei reguleeri sõjalisest ohust tingitud hädaolukorraks valmistumist ja hädaolukorra lahendamist.

(4) Teistes õigusaktides sätestatud riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuste (edaspidi *asutus*) ja isikute pädevused ja volitused kehtivad ka hädaolukorraks valmistumisel ja hädaolukorra lahendamisel, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

§ 2. Hädaolukord ja kriisireguleerimine

(1) Hädaolukord on sündmus või sündmuste ahel, mis ohustab paljude inimeste elu või tervist või põhjustab suure varalise kahju või suure keskkonnakahju või tõsiseid ja ulatuslikke häireid elutähtsa teenuse toimepidevuses ning mille lahendamiseks on vajalik mitme asutuse või nende kaasatud isikute kiire kooskõlastatud tegevus.

(2) Kriisireguleerimine on meetmete süsteem, mis hõlmab hädaolukorra ennetamist, hädaolukorraks valmistumist, hädaolukorra lahendamist ning hädaolukorrast põhjustatud tagajärgede leevendamist.

§ 3. Vabariigi Valitsuse kriisikomisjon

(1) Vabariigi Valitsus moodustab alaliselt tegutseva Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni.

(2) Vabariigi Valitsuse kriisikomisjon:

1) jälgib ja analüüsib üleriigilise kriisireguleerimise korraldust, sealhulgas hädaolukordadeks valmistumise, hädaolukordade lahendamise ning elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamise toimimist; [RT I 2010, 24, 115- jõust. 10.06.2010]

2) analüüsib hädaolukordade tekkimise tõenäosust ja teeb Vabariigi Valitsusele ning pädevatele asutustele ettepanekuid hädaolukordadeks valmistumise, hädaolukordade lahendamise ja elutähtsate teenuste toimepidevuse korraldamise kohta;

3) abistab vajaduse korral üleriigilise mõjuga või eriti rasket hädaolukorda lahendavaid asutusi teabevahetuse korraldamisel ja hädaolukorra lahendamise koordineerimisel;

4) abistab vajaduse korral eriolukorra juhti eriolukorra väljakuulutamise põhjutanud hädaolukorra lahendamise koordineerimisel ja teabevahetuse korraldamisel ning täidab muid eriolukorra juhi antud ülesandeid;

5) annab arvamuse hädaolukorra riskianalüüsi koostamise juhendi kohta;

6) annab arvamuse toimepidevuse riskianalüüsi koostamise juhendi kohta;

7) annab arvamuse hädaolukorra lahendamise plaani koostamise juhendi kohta;

8) annab arvamuse toimepidevuse plaani koostamise juhendi kohta;

9) kiidab heaks hädaolukordade riskianalüüsise kokkuvõtte;

10) annab Vabariigi Valitsusele arvamuse eriolukorra väljakuulutamise või lõpetamise vajaduse kohta;

11) teeb vajaduse korral Vabariigi Valitsusele ja eriolukorra juhile ettepaneku õigusaktides sätestatud meetmete rakendamiseks eriolukorra ajal;

12) teeb vajaduse korral Vabariigi Valitsusele ettepaneku taotleda hädaolukorra lahendamiseks rahvusvahelist abi;

13) teavitab avalikkust hädaolukorrast Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud alustel ja korras;

14) täidab muid seadusest ja põhimäärusest tulenevaid ülesandeid.

(3) Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimees on siseminister.

(4) Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni põhimääruse kehtestab ja koosseisu [kinnitab Vabariigi Valitsus](#).

§ 4. Regionaalne kriisikomisjon

(1) Siseminister moodustab neli alaliselt tegutsevat regionaalset kriisikomisjoni.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(2) Regionaalne kriisikomisjon:

1) jälgib ja analüüsib kriisireguleerimise korraldust, sealhulgas hädaolukordadeks valmistumise, hädaolukordade lahendamise ning elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamise toimimist regioonis; [RT I 2010, 24, 115- jõust. 10.06.2010]

2) analüüsib hädaolukordade tekkimise tõenäosust ja teeb Vabariigi Valitsuse kriisikomisjonile ning pädevatele asutustele ettepanekuid hädaolukordadeks valmistumise, hädaolukordade lahendamise, elanikkonna turvalisuse tagamise ja elutähtsate teenuste toimepidevuse korraldamise kohta regioonis;

3) vaatab läbi kriisikomisjoni tegevuspiirkonda puudutava hädaolukorra riskianalüüsi osa;

4) abistab vajaduse korral eriolukorra juhti eriolukorra väljakuulutamise põhjutanud hädaolukorra lahendamise koordineerimisel ja teabevahetuse korraldamisel ning täidab muid eriolukorra juhi antud ülesandeid;

5) abistab vajaduse korral üleregioonilise mõjuga hädaolukorda lahendavaid asutusi teabevahetuse korraldamisel ja hädaolukorra lahendamise koordineerimisel;

6) otsustab regionaalse kriisireguleerimisõppuse korraldamise;

7) teavitab avalikkust hädaolukorrast Vabariigi Valitsuse kehtestatud alustel ja korras;

8) moodustab vajaduse korral territoriaalse kriisikomisjoni, määrates selle esimehe, kehtestades põhimääruse ja kinnitades koosseisu;

9) täidab muid seadusest ja põhimäärusest tulenevaid ülesandeid.

(3) Regionaalset kriisikomisjoni juhib Päästeameti päästkeskuse juht.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(4) Regionaalse kriisikomisjoni [põhimääruse kehtestab ja koosseisu kinnitab siseminister](#).

§ 5. Kohaliku omavalitsuse kriisikomisjon

(1) Valla- või linnavalitsus moodustab kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil alaliselt tegutseva kohaliku omavalitsuse kriisikomisjoni.

(2) Kohaliku omavalitsuse üksus, milles elab alla 40 000 elaniku, võib moodustada ühise kriisikomisjoni ühe või mitme kohaliku omavalitsuse üksusega.

(3) Kohaliku omavalitsuse kriisikomisjon:

1) jälgib ja analüüsib kriisireguleerimise korraldust, sealhulgas hädaolukordadeks valmistumise, hädaolukordade lahendamise, elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamise ning hädaolukorras kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse §-s 6 sätestatud ülesannete ja pädevuste toimimist omavalitsusüksuses; [RT I 2010, 24, 115- jõust. 10.06.2010]

2) analüüsib hädaolukordade tekkimise tõenäosust ja teeb Vabariigi Valitsuse kriisikomisjonile, regionaalsele kriisikomisjonile ning pädevatele asutustele ettepanekuid hädaolukordadeks valmistumise, hädaolukordade lahendamise, elanikkonna turvalisuse tagamise ja elutähtsate teenuste toimepidevuse korraldamise kohta omavalitsusüksuses;

3) vaatab läbi kriisikomisjoni tegevuspiirkonda puudutava hädaolukorra riskianalüüsi osa;

4) abistab vajaduse korral eriolukorra juhti eriolukorra väljakuulutamise põhjutanud hädaolukorra lahendamise koordineerimisel ja teabevahetuse korraldamisel ning täidab muid eriolukorra juhi antud ülesandeid;

5) abistab vajaduse korral hädaolukorda lahendavaid asutusi teabevahetuse korraldamisel ja hädaolukorra lahendamise koordineerimisel;

6) otsustab kohaliku omavalitsuse kriisireguleerimisõppuse korraldamise;

7) teavitab avalikkust hädaolukorrast Vabariigi Valitsuse kehtestatud alustel ja korras;

8) täidab muid seadusest ja põhimäärusest tulenevaid ülesandeid.

(4) Kohaliku omavalitsuse kriisikomisjoni esimees on vallavanem või linnaapea.

(5) Kohaliku omavalitsuse kriisikomisjoni põhimääruse kehtestab ja koosseisu kinnitab valla- või linnavalitsus. Põhimääruse eelnõu ja kriisikomisjoni koosseis kooskõlastatakse Päästeametiga. [RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

2. peatükk HÄDAOLUKORRAKS VALMISTUMISE KORRALDUS

1. jagu Hädaolukorra riskianalüüsi koostamise korraldus

§ 6. Hädaolukorra riskianalüüs

(1) Hädaolukorra riskianalüüs on dokument, milles kirjeldatakse üleriigilisel ning vajaduse korral regionaalsel ja kohaliku omavalitsuse tasandil:

1) hädaolukorda;

2) hädaolukorda põhjustavaid ohtusid;

3) hädaolukorra tõenäosust;

4) hädaolukorra tagajärgi;

5) muud olulist hädaolukorraga seotud teavet;

6) viiteid mudelitele, allikmaterjalidele ja muule sellisele teabele, millest tulenevalt on riskianalüüs tehtud.

(2) Vabariigi Valitsus kehtestab korraldusega nende hädaolukordade nimekirja, mille kohta koostatakse riskianalüüs, ning määrab hädaolukorra riskianalüüsi koostamiseks pädevad täidesaatva riigivõimu asutused. Vabariigi Valitsus hindab vähemalt üks kord kahe aasta jooksul vajadust muuta nende hädaolukordade nimekirja, mille kohta on vaja koostada riskianalüüs.

(3) Pädeval asutusel on õigus saada muudelt asutustelt ja isikutelt hädaolukorra riskianalüüsi koostamiseks vajalikku teavet.

(4) Hädaolukorra riskianalüüsi kinnitab selle koostamist juhtinud asutuse juht käskkirjaga.

(5) Riskianalüüsi koostamist juhtinud asutus esitab hädaolukorra riskianalüüsi Siseministeeriumile.

(6) Hädaolukorra riskianalüüsi koostamist juhtinud asutus hindab vähemalt üks kord kahe aasta jooksul hädaolukorra riskianalüüsi ajakohasust ning teeb vajaduse korral muudatused. Muudatused kooskõlastatakse Siseministeeriumiga.

(7) Hädaolukorra riskianalüüsi koostamise juhendi [kehtestab siseminister määrusega](#).

(8) Hädaolukorra riskianalüüsi arvestatakse asjassepuutuvate asutuste arengukavade koostamisel.

2. jagu

Hädaolukorra lahendamise plaani koostamise korraldus

§ 7. Hädaolukorra lahendamise plaan

(1) Hädaolukorra lahendamise plaan on dokument, milles kirjeldatakse üleriigilisel ning vajaduse korral regionaalsel ja kohaliku omavalitsuse tasandil:

- 1) hädaolukorra lahendamise korraldust;
- 2) hädaolukorra lahendamise juhtimisstruktuuri;
- 3) hädaolukorra lahendamisel osalevate asutuste või isikute ülesandeid;
- 4) hädaolukorra lahendamisel osalevate asutuste või isikute teabevahetuse korraldust;
- 5) avalikkuse hädaolukorrast teavitamise korraldust;
- 6) rahvusvahelise koostöö korraldust hädaolukorra lahendamisel;
- 7) muid olulisi hädaolukorra lahendamise seotud küsimusi.

(2) Vabariigi Valitsus kehtestab korraldusega nende hädaolukordade nimekirja, mille kohta koostatakse lahendamise plaan, ning määrab hädaolukordade lahendamise plaani koostamiseks pädevad täidesaatva riigivõimu asutused. Vabariigi Valitsus hindab vähemalt üks kord kahe aasta jooksul vajadust muuta nende hädaolukordade nimekirja, mille kohta on vaja koostada hädaolukorra lahendamise plaan.

(3) Pädeval asutusel on õigus saada muudelt asutustelt ja isikutelt hädaolukorra lahendamise plaani koostamiseks vajalikku teavet.

(4) Hädaolukorra lahendamise plaani kehtestab Vabariigi Valitsus korraldusega.
[RT I 2010, 24, 115- jõust. 10.06.2010]

(5) Hädaolukorra lahendamise plaani koostamist juhtinud asutus hindab vähemalt üks kord aastas hädaolukorra lahendamise plaani ajakohasust ning teeb vajaduse korral Vabariigi Valitsusele ettepaneku plaani muuta.

(6) Hädaolukorra lahendamise plaani koostamise juhendi [kehtestab siseminister määrusega](#).

3. jagu

Õppused

§ 8. Õppused

(1) Õppus käesoleva seaduse mõistes on ühe või enama hädaolukorra lahendamise protseduuride ja võimekuse kontrolli eesmärgil korraldatud kõiki pädevaid asutusi hõlmav kriisireguleerimisõppus, mis koosneb:

- 1) staabi- ja välikomponendist;
- 2) staabikomponendist või
- 3) välikomponendist.

[RT I 2010, 24, 115- jõust. 10.06.2010]

(2) Üleriigiline hädaolukorra lahendamise õppus korraldatakse vähemalt üks kord nelja aasta jooksul.

(3) Üleriigilise hädaolukorra lahendamise õppuse aja, korraldaja ning hädaolukorrad, mille lahendamise protseduure ja võimekusi kontrollitakse, kinnitab Vabariigi Valitsuse kriisikomisjon kooskõlastatult õppuse korraldajaks kavandatud asutusega.

(4) Regionaalse hädaolukorra lahendamise õppuse aja, korraldaja ning hädaolukorrad, mille lahendamise protseduure ja võimekusi kontrollitakse, kinnitab regionaalne kriisikomisjon kooskõlastatult õppuse korraldajaks kavandatud asutusega.

(5) Kohaliku omavalitsuse hädaolukorra lahendamise õppuse aja, korraldaja ning hädaolukorrad, mille lahendamise protseduure ja võimekusi kontrollitakse, kinnitab kohaliku omavalitsuse kriisikomisjon kooskõlastatult õppuse korraldajaks kavandatud asutusega.

(6) [Siseminister kehtestab määrusega](#) õppuse läbiviimisele ning regionaalse ja kohaliku omavalitsuse õppuse korraldamise sagedusele esitatavad nõuded.

[RT I 2010, 24, 115- jõust. 10.06.2010]

- (7) Õppuse korraldamisega seotud kulud kaetakse õppust korraldava asutuse eelarvest.
- (8) Õppusele kaasatud asutuste õppusel osalemise kulud kaetakse nende omavahenditest.

3. peatükk

HÄDAOLUKORRA LAHENDAMISE KORRALDUS

1. jagu

Hädaolukorrast teavitamine ja

massiteabevahendi valdaja kohustused

§ 9. Hädaolukorrast teavitamine

- (1) Füüsiline isik on kohustatud viivitamata teatama ühtsele hädaabinumbri 112 talle teatavaks saanud hädaolukorrast või hädaolukorra tekkimise vahetust ohust, kui ei ole alust arvata, et hädaolukorra lahendamiseks pädevat asutust on juba teavitatud.
- (2) Asutus või juriidiline isik on kohustatud viivitamata teatama Siseministeriumile oma ülesannete täitmisel või tegevusalal tekkinud hädaolukorrast või sellise hädaolukorra tekkimise vahetust ohust.
- (3) Avalikkust tuleb viivitamata teavitada hädaolukorra tekkimise vahetust ohust, hädaolukorrast ja selle lahendamisest, kui teavitamata jätmise võib ohustada inimeste elu või tervist, tekitada suure varalise kahju või häirida muul viisil oluliselt tavapärast elukorraldust.
- (4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud kohustuste täitmise korra, nõuded edastatavale teabele ning hädaolukorda lahendavate asutuste ja isikute teabevahetuse korralduse [kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega](#).
- (5) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud kohustuse täitmise korra ja nõuded edastatavale teabele [kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega](#).

§ 10. Massiteabevahendi valdaja kohustused hädaolukorrast teavitamisel

Massiteabevahendi valdaja avaldab muutmata kujul ja tasuta Vabariigi Valitsuse, kriisikomisjoni, eriolukorra juhi, eriolukorra tööde juhi ja ministeriumi või muu hädaolukorda lahendava asutuse teated hädaolukorra tekkimise vahetu ohu, hädaolukorra ja selle lahendamise kohta, sealhulgas teated eriolukorra väljakuulutamise, muutmise või lõpetamise kohta. Teade avaldatakse viivitamata või teate esitaja määratud ajal.

§ 11. Psühholoogilise kaitse korraldus

- (1) Psühholoogilise kaitsena käesoleva seaduse tähenduses mõistetakse riigi tegevusi eesmärgiga tagada hädaolukorrast või hädaolukorra ohust tingitud ebaõige teabe ja paanikat tekitavate meeleolude levimise ärahoidmine.
- (2) Psühholoogilise kaitse kava töötab välja Riigikantselei ja kinnitab Vabariigi Valitsus korraldusega.

§ 12. Hädaolukorra lahendamise juhtimine

- (1) Hädaolukorra lahendamist juhib hädaolukorra lahendamise plaanis määratud täidesaatva riigivõimu asutus või ametiisik.
- (2) Hädaolukorra lahendamist juhtival asutusel või isikul on õigus saada muudelt täidesaatva riigivõimu asutustelt ja ametiisikutelt abi hädaolukorra lahendamiseks hädaolukorra lahendamise plaanis määratud alustel ja korras.

2. jagu

Eriolukord

1. jaotis

Eriolukorra väljakuulutamise ja lõpetamine

§ 13. Eriolukorra väljakuulutamise alus ja tingimused

(1) Vabariigi Valitsus võib loodusõnnetusest, katastroofist või nakkushaiguse levikust tuleneva hädaolukorra lahendamiseks kuulutada välja eriolukorra, kui hädaolukorra lahendamine ei ole võimalik ilma käesolevas jaos sätestatud juhtimiskorralduse või meetmete rakendamiseta.

(2) Katastroofina käesoleva seaduse tähenduses mõistetakse suuremõõtmelist õnnetust või avariid, eelkõige:

- 1) keskkonna ulatuslikku keemilist, bioloogilist või radioaktiivset saastumist;
- 2) ulatuslikku tulekahju või plahvatust;
- 3) raskete tagajärgedega laeva-, lennuki-, rongi- või muu transpordivahendi õnnetust;
- 4) käesoleva seaduse § 34 lõike 2 punktides 1–3 ja 11–14, lõike 3 punktides 3 ja 6, lõike 4 punktides 2 ja 4, lõike 8 punktis 2 ning lõike 9 punktides 1–3 nimetatud elutähtsa teenuse toimepidevuse raskete tagajärgedega ja pikaajalist katkemist.

(3) Nakkushaigusena käesoleva seaduse tähenduses mõistetakse nakkushaigust nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse tähenduses ning loomataudi loomatauditõrje seaduse tähenduses.

§ 14. Eriolukorra väljakuulutamise kord

(1) Eriolukorra väljakuulutamise otsustamiseks kutsub peaminister või tema äraolekul teda asendav minister viivitamata kokku Vabariigi Valitsuse istungi, kus kuulatakse ära Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni arvamus eriolukorra väljakuulutamise vajaduse kohta.

(2) Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõu eriolukorra väljakuulutamise kohta esitab Vabariigi Valitsusele otsustamiseks peaminister või tema äraolekul teda asendav minister.

(3) Vabariigi Valitsus kuulutab eriolukorra välja kogu riigis, ühe või mitme maakonna või kohaliku omavalitsuse territooriumil (edaspidi *eriolukorra piirkond*).
[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

§ 15. Vabariigi Valitsuse korraldus eriolukorra väljakuulutamise kohta

(1) Vabariigi Valitsuse korralduses eriolukorra väljakuulutamise kohta sätestatakse:

- 1) eriolukorra väljakuulutamise;
- 2) eriolukorra väljakuulutamise põhjus;
- 3) eriolukorra piirkond;
- 4) eriolukorra juht;
- 5) asutused ning avaliku halduse ülesandeid täitvad isikud, kes on kohustatud rakendama meetmeid eriolukorra väljakuulutamise põhjustanud hädaolukorra lahendamiseks ning juhinduma eriolukorra juhi korraldustest;
- 6) muud Vabariigi Valitsuse poolt kasutusele võetavad meetmed eriolukorra väljakuulutamist põhjustava hädaolukorra lahendamiseks;
- 7) massiteabevahendite valdajate kohustus avaldada korraldus viivitamata ja muutmata kujul.

(2) Vabariigi Valitsuse korraldus eriolukorra väljakuulutamise kohta jõustub selle allakirjutamisel, kui korralduses eneses ei ole sätestatud hilisemat tähtaega. Korraldus avalikustatakse viivitamata massiteabevahendites.

§ 16. Eriolukorra tingimuste muutmise kord

(1) Vabariigi Valitsus võib otsustada korraldusega muuta käesoleva seaduse § 15 lõike 1 punktides 3–7 sätestatud eriolukorra tingimusi. Eriolukorra tingimuste muutmist ei loeta uue eriolukorra väljakuulutamiseks.

(2) Vabariigi Valitsuse korraldus eriolukorra tingimuste muutmise kohta jõustub selle allakirjutamisel, kui korralduses eneses ei ole sätestatud hilisemat tähtaega. Korraldus eriolukorra piirkonna muutmise või isikute põhiõigusi piiravate meetmete kasutamise kohta avalikustatakse viivitamata massiteabevahendites.

§ 17. Eriolukorra lõpetamise kord

(1) Vabariigi Valitsus otsustab eriolukorra lõpetamise pärast eriolukorra väljakuulutamise põhjustanud hädaolukorra lahendamist, kuulates eelnevalt ära Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni arvamuse.

(2) Vabariigi Valitsuse korraldus eriolukorra lõpetamise kohta jõustub selle allakirjutamisel, kui korralduses eneses ei ole sätestatud hilisemat tähtaega. Korraldus avalikustatakse viivitamata massiteabevahendites.

2. jaotis

Eriolukorra lahendamise juhtimine ja eriolukorra tööd

§ 18. Eriolukorra juht

(1) Eriolukorra väljakuulutamisel määrab Vabariigi Valitsus ühe ministri juhtima ja koordineerima eriolukorra väljakuulutamise põhjuseks oleva hädaolukorra lahendamist (edaspidi *eriolukorra juht*).

(2) Eriolukorra juhil on õigus anda korraldusi eriolukorra väljakuulutamise tinginud sündmusest tuleneva hädaolukorra lahendamiseks eriolukorra tööde juhile ja Vabariigi Valitsuse määratud riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustele ning muudele avaliku halduse ülesandeid täitvatele isikutele, arvestades nende asutuste ja isikute pädevust ning volitusi.

(3) Eriolukorra juht allub Vabariigi Valitsusele ning on Vabariigi Valitsuse ees aruandekohustuslik. Eriolukorra juht teeb Vabariigi Valitsusele ettepanekuid nende eriolukorra lahendamisega seotud ülesannete täitmiseks ja meetmete rakendamiseks, mis ei kuulu tema pädevusse.

(4) Eriolukorra juht annab oma pädevuse piires haldusaktidena korraldusi.

(5) Kui eriolukord on välja kuulutatud erakorralise seisukorra ajal, allub eriolukorra juht erakorralise seisukorra juhile.

§ 19. Eriolukorra tööd ja eriolukorra tööde juht

(1) Eriolukorra tööd on:

- 1) avari-, pääste- ja taastamistööd loodusõnnetuse ja katastroofi korral;
- 2) tööd nakkushaiguste leviku tõkestamiseks;
- 3) tööd kannatanutele abi osutamisel loodusõnnetuse ja katastroofi korral ning nakkushaiguste leviku tõkestamisel.

(2) Eriolukorra juht määrab ühe või mitu eriolukorra tööde juhti, kes juhivad eriolukorra tööde tegemist eriolukorra piirkonnas, koordineerivad avaliku korra ja liiklusohutuse tagamist ning täidavad muid eriolukorra juhi antud ülesandeid.

(3) Eriolukorra tööde juht allub oma ülesannete täitmisel eriolukorra juhile.

(4) Eriolukorra tööde juht annab oma pädevuse piires haldusaktidena korraldusi.

(5) Eriolukorra tööde juht vastutab eriolukorra lahendamiseks tema juhtimisel tehtava töö läbiviimise ohutuse eest ning tagab võimaluse korral abinõude rakendamise looduse ja muinsuskaitseobjektide säilitamiseks ning kaitseks.

§ 20. Eriolukorra lahendamise finantseerimine

Vabariigi Valitsus kehtestab määrusega eriolukorra väljakuulutamise põhjustanud hädaolukorra lahendamise finantseerimise alused ja korra.

3. jaotis Eriolukorra ajal rakendatavad meetmed

§ 21. Töökohustus

(1) Eriolukorra juht, eriolukorra tööde juht või muu eriolukorra juhi määratud ametiisik võib eriolukorra ajal kohustada füüsilist isikut eriolukorra tööd tegema, kui pädevad asutused või nende poolt vabatahtlikult kaasatud isikud ei saa seda teha või ei saa seda õigeaegselt teha.

(2) Isikule võib töökohustuse panna juhul, kui ta on vähemalt 18-aastane ning selle töö tegemiseks oma teadmistelt, oskustelt ja terviseseisundilt võimeline.

(3) Töökohustus lõpeb eriolukorra juhi, eriolukorra tööde juhi või muu eriolukorra juhi määratud ametiisiku määratud ajal, kuid mitte hiljem kui eriolukorra lõpetamisel. Isikut ei või töökohustuse täitmisele rakendada järjest kauemaks kui 30 päevaks.

(4) Eriolukorra tööle ei kohustata:

- 1) keskmise, raske või sügava puudega isikut ja tema hooldajat;
- 2) rasedat ja kuni kolmeaastase lapse ema;

- 3) isikut, kes kasvatab keskmise, raske või sügava puudega last;
- 4) üht alla 12-aastase lapse vanemat või hooldajat;
- 5) alla 30-aastast naissoost isikut, kui tööd teostatakse ioniseeriva kiirgusohu piirkonnas;
- 6) kaitseväelast.

[RT I, 10.07.2012, 2- jõust. 01.04.2013]

(5) [Vabariigi Valitsus võib kehtestada määrusega](#)eriolukorra ajal füüsiliste isikute suhtes töökohustuse rakendamise täpsema korra.

§ 22. Vallasasja sundvõõrandamine

(1) Eriolukorra juht või eriolukorra tööde juht võib otsustada kütteaine, toiduaine, ravimi või muu äratarvitatava vallasasja sundvõõrandamise riigi omandisse, kui asi on vältimatult vajalik eriolukorra lahendamiseks või selle tagajärgede kõrvaldamiseks ning muud võimalused asja õigeaegseks saamiseks puuduvad või oleksid ebamõistlikult koormavad.

(2) Käesolevas paragrahvis sätestatud korras ei sundvõõrandata raha ega isikule kuuluvat vara, millele ei saa pöörata sissenõuet täitemenetluses.

§ 23. Asja sundkasutus

(1) Eriolukorra juht või eriolukorra tööde juht võib otsustada kinnisasja või selle osa, ehitise, sõiduki, masina, seadme või muu käesoleva seaduse §-s 22 nimetatuta vallasasja ajutisse sundkasutusse võtmise, kui asja kasutamine on vältimatult vajalik eriolukorra lahendamiseks või selle tagajärgede kõrvaldamiseks ning muud võimalused asja õigeaegseks kasutamiseks puuduvad või oleksid ebamõistlikult koormavad.

(2) Asja sundkasutus lõpeb eriolukorra juhi või eriolukorra tööde juhi määratud ajal, kuid mitte hiljem kui eriolukorra lõpetamisel.

§ 24. Asja sundvõõrandamise või sundkasutusse võtmise kord

(1) Asja sundvõõrandamise või sundkasutusse võtmise viib läbi eriolukorra juhi või eriolukorra tööde juhi määratud ametiisik.

(2) Eriolukorra juht, eriolukorra tööde juht või asja sundvõõrandamist läbi viiv ametiisik võib kohustada sundvõõrandatava või sundkasutusse võetava asja omanikku või valdajat toimetama vallasasja selle üleandmiseks määratud kohta.

(3) Asja sundvõõrandamise või sundkasutusse võtmise kohta koostatakse protokoll kahes eksemplaris. Üks eksemplar protokollist antakse asja omanikule või valdajale.

(4) [Vabariigi Valitsus võib kehtestada määrusega](#)eriolukorra ajal asjade sundvõõrandamise ja sundkasutusse võtmise täpsema korra.

§ 25. Valdusesse sisenemine

(1) Eriolukorra juht, eriolukorra tööde juht või muu eriolukorra juhi või eriolukorra tööde juhi määratud isik võib siseneda eriolukorra piirkonnas valdaja nõusolekuta tema valduses olevale kinnisasjale, ehitisse või ruumi, sealhulgas avada uksi, väravaid või kõrvaldada muid takistusi, kui see on vajalik eriolukorra väljakuulutamise põhjuseks oleva hädaolukorra lahendamiseks.

(2) Eriolukorra juht või eriolukorra tööde juht võib otsustada eriolukorra piirkonnas valdaja nõusolekuta tema kinnisasjal, ehitises või ruumis eriolukorra tööde tegemise, sealhulgas teha lammutustöid, maha raiuda puid ja tõkestada veekogusid.

(3) Kui valdaja isik on tuvastatav, tuleb teda esimesel võimalusel teavitada piiratud või tähistatud kinnisasjale, ehitisse või ruumi sisenemisest või valduses eriolukorra tööde tegemisest.

(4) Piiratud või tähistatud kinnisasjale, ehitisse või ruumi sisenemise kohta, kui sellega kaasnes valduses oleva vara kahjustamine, samuti valduses eriolukorra tööde tegemise kohta koostatakse protokoll.

§ 26. Viibimiskeeld ja muud liikumisvabaduse piirangud

(1) Vabariigi Valitsus, eriolukorra juht, eriolukorra tööde juht või eriolukorra juhi määratud ametiisik võib kohustada isikut eriolukorra piirkonnast või selle osast lahkuma ning keelata tal eriolukorra piirkonnas või selle osas viibimise, kui see on vajalik eriolukorra väljakuulutamise põhjuseks olnud hädaolukorra lahendamiseks (viibimiskeeld). Võimaluse korral tuleb säilitada isiku juurdepääs tema elu- või tööruumile.

(2) Kui viibimiskeeld kehtestatakse määratlemata arvu isikute suhtes (üldkorraldusena), tagab viibimiskeelu kohaldamise otsustaja viibimiskeelu koha tähistamise arusaadaval viisil. Teave määratlemata arvu isikute suhtes kehtestatud viibimiskeelu kohta, mis hõlmab suuremat ala kui 1 km², avalikustatakse viivitamata massiteabevahendites.

(3) Vabariigi Valitsus või eriolukorra juht võib kehtestada korraldusega käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatuta piiranguid vabale liikumisele eriolukorra piirkonnas, kui see on vajalik eriolukorra väljakuulutamise põhjuseks olnud hädaolukorra lahendamiseks. Korraldus avalikustatakse viivitamata massiteabevahendites.

(4) Vabariigi Valitsuse korraldus viibimiskeelu või muu liikumisvabaduse piirangu kehtestamise kohta jõustub selle allakirjutamisest, kui korralduses eneses ei ole sätestatud hilisemat tähtaega.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 3 nimetatud viibimiskeeld või muu liikumisvabaduse piirang kehtib kuni selle kohaldaja poolt määratud ajani, kuid mitte kauem kui eriolukorra lõpetamiseni.

§ 27. Avalike koosolekute ja avalike ürituste pidamise piirangud

(1) Vabariigi Valitsus või eriolukorra juht võib korraldusega piirata avalike ürituste ja koosolekute pidamist eriolukorra piirkonnas või keelata avalike ürituste ja koosolekute pidamise eriolukorra piirkonnas, kui see on vältimatult vajalik eriolukorra väljakuulutamise põhjuseks olnud hädaolukorra lahendamiseks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud korraldus jõustub selle allakirjutamisel, kui korralduses eneses ei ole sätestatud hilisemat tähtaega. Korraldus avalikustatakse viivitamata massiteabevahendites.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud korraldus kehtib selles ettenähtud ajani, kuid mitte kauem kui eriolukorra lõpetamiseni.

§ 28. Nakkushaigete isoleerimine ja ravi eriolukorra ajal

(1) Nakkushaigete isoleerimine ja ravi, sealhulgas tahtest olenematu ravi eriolukorra piirkonnas, toimub nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduses sätestatud alustel ja korras.

(2) Vabariigi Valitsus võib lõikes 1 sätestatud korra täpsustamiseks kehtestada määruseganakkushaigete sundhospitaliseerimise ja isoleerimise korra eriolukorra ajal.

§ 29. Loomatauditõrje eriolukorra ajal

Loomatauditõrjeks eriolukorra piirkonnas rakendatakse lisaks käesolevas seaduses sätestatud meetmetele ka loomatauditõrje seaduses sätestatud meetmeid.

§ 30. Politsei kohustused eriolukorra ajal kehtestatud meetmete tagamisel

Politsei annab eriolukorra juhile, eriolukorra tööde juhile või muule pädevale ametiisikule käesolevas jaos sätestatud meetmete tagamiseks halduskoostöö seaduses sätestatud korras ametiabi sunni rakendamisega.

3. jagu

Kaitseväge või Kaitseliidu kasutamine hädaolukorra lahendamisel, päästetööl ja turvalisuse tagamisel

§ 31. Kaitseväge või Kaitseliidu kasutamine hädaolukorra lahendamisel, päästetööl ja turvalisuse tagamisel

(1) Kaitseväge või Kaitseliitu võib kasutada järgmiste ülesannete täitmiseks:

- 1) päästetööde ja eriolukorra tööde tegemine;
- 2) liikluse korraldamine eriolukorra ajal ja turvalisuse tagamine eriolukorra piirkonnas;
- 3) karistusseadustiku §-des 237 (terrorikuritegu), 240 (riigi- või kohaliku omavalitsuse ametiruumi tungimine), 246 (rahvusvaheliselt kaitstud isiku elule ja tervisele suunatud rünne) ja 248 (diplomaatilist puutumatust omavale maa-alale, hoonesse ja ruumi tungimine) nimetatud kuritegude ennetamine või tõkestamine;
- 4) suure rünnakuriskiga objekti kahjustamise ärahoidmine või tõkestamine;
- 5) riigipiiri ületamise ajutine piiramine või peatamine riigipiiri seaduse §-s 17 nimetatud juhul.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(2) Kaitseväge või Kaitseliidu kasutamise korra käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud ülesannete täitmiseks kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(3) Kaitseväge või Kaitseliidu kasutamise käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2–5 nimetatud ülesannete täitmiseks otsustab Vabariigi Valitsus Vabariigi Presidendi nõusolekul korraldusega.

(4) Ettepaneku kasutada Kaitseväge või Kaitseliitu käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2–5 nimetatud ülesannete täitmiseks teeb Vabariigi Valitsusele siseminister. Ettepanek kooskõlastatakse eelnevalt kaitseministriga.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud ülesande täitmiseks võib Vabariigi Valitsus otsustada kasutada Kaitseväge või Kaitseliitu kuni eriolukorra lõpetamiseni.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 3–5 nimetatud juhtudel ei või Vabariigi Valitsus otsustada Kaitseväge või Kaitseliitu kasutada kauem kui 30 päeva alates otsuse tegemise päevast. Vabariigi Valitsus ei või käesolevas lõikes sätestatud juhtudel otsustada Kaitseväge või Kaitseliidu uut kasutamist sama juhtumi lahendamiseks.

(7) Kaitseväge või Kaitseliidu kasutamine käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2–5 nimetatud ülesannete täitmiseks on lubatud üksnes juhul, kui pädev asutus ei saa või ei saa õigeaegselt seda ülesannet täita ning puuduvad muud vahendid ülesande täitmiseks.

§ 32. Otsuse sisu

Paragrahvi 31 lõikes 3 nimetatud korralduses märgitakse:

- 1) ülesanne, mille täitmiseks Kaitseväge või Kaitseliitu kasutatakse;
- 2) kasutatavate kaitseväelaste või Kaitseliidu tegevliikmete arv või arvu ülempiir;
- 3) Kaitseväge või Kaitseliidu kasutamise tähtaeg;
- 4) territoorium, millel Kaitseväge või Kaitseliit oma ülesannet täidab;
- 5) ametiisik või -isikud, kellele kasutatavad kaitseväelased või Kaitseliidu tegevliikmed allutatakse;
- 6) vajaduse korral muud tingimused.

§ 33. Kaitseväge või Kaitseliidu kasutamise kord

(1) Käesoleva seaduse § 31 lõikes 3 nimetatud korraldus esitatakse viivitamata Kaitseväge juhatajale või Kaitseliidu ülemale, kes allutab Kaitseväge või Kaitseliidu üksuse lõikes 1 nimetatud ülesande täitmist puudutavates küsimustes üksuse ülema kaudu Vabariigi Valitsuse määratud ametiisikule.

(2) Käesoleva seaduse § 31 lõikes 3 nimetatud korraldusest teavitatakse viivitamata Riigikogu juhatajat ja Riigikogu riigikaitsekomisjoni esimeest.

(3) Kaitseliidu tegevliige või kaitseväelane peab § 31 lõike 1 punktides 2–5 nimetatud ülesannete täitmise ajal kandma vormiriietust koos ohutusvestiga, millel on hästi nähtav tähistus „KORRAKAITSE”. Ülesannete täitmiseks kasutatav Kaitseväge või Kaitseliidu sõiduk peab olema tähistatud kleebisega „KORRAKAITSE”. Ohutusvesti ja kleebise kirjelduse [kehtestab kaitseminister määrusega](#).

(4) Kaitseväelane ja Kaitseliidu tegevliige võib § 31 lõike 1 punktides 2–5 nimetatud ülesannete täitmisel kasutada jõudu politsei ja piirivalve seaduse 4. peatükis politseiametnikule sunni rakendamiseks ettenähtud alustel ja korras.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(5) Käesoleva seaduse § 31 lõike 1 punktides 2–5 nimetatud ülesandeid täidavad kaitseväelased ja Kaitseliidu tegevliikmed, kes on läbinud sellekohase väljaõppe.

4. peatükk ELUTÄHTSATE TEENUSTE TOIMEPIDEVUSE KORRALDUS

§ 34. Elutähtis teenus, selle toimepidevus ja toimepidevuse korraldaja

(1) Elutähtsa teenuse toimepidevus on elutähtsa teenuse osutaja järjepideva toimimise suutlikkus ja järjepideva toimimise taastamise võime pärast katkestust.

[RT I 2010, 24, 115- jõust. 10.06.2010]

(1¹) Justiitsministeerium korraldab vangistuse täideviimise kui elutähtsa teenuse toimepidevust.

[RT I, 08.11.2010, 3- jõust. 18.11.2010]

(2) Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium korraldab järgmiste elutähtsate teenuste toimepidevust: 07.01.2015 15:46

Veaparandus - Parandatud ilmne ebatäpsus sõnades "Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium" Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 4 alusel.

- 1) elektrivarustuse toimimine;
- 2) gaasivarustuse toimimine;
- 3) vedelkütusega varustamise toimimine;
- 4) lennuväljade toimimine;
- 5) aeronavigatsiooniteenuse toimimine;
- 6) avaliku raudtee majandamise toimimine;
- 7) raudteeveoteenuse, sh avaliku reisijateveoteenuse toimimine;
- 8) jäämurdetööde toimimine;
- 9) sadamate toimimine;

- 10) laevaliikluse korraldamise süsteemi toimimine;
- 11) riigi põhi- ja tugimaanteede hoiumise toimimine;
- 12) telefonivõrgu toimimine;
- 13) mobiiltelefonivõrgu toimimine;
- 14) andmesidevõrgu toimimine;
- 15) mereraadiosidevõrgu toimimine;
- 16) kaabellevivõrgu toimimine;
- 17) ringhäälinguvõrgu toimimine;
- 18) postivõrgu toimimine;
- 19) katkematu side toimimine.

[RT I, 17.02.2011, 2- jõust. 01.01.2012]

(3) Siseministeerium korraldab järgmiste elutähtsate teenuste toimepidevust:

- 1) avaliku korra tagamise toimimine;
- 2) päästetöö toimimine;
- 3) hädaabi õnnetusteadete menetlemise toimimine;
- 4) lennu- ja merepääste toimimine;
- 5) merereostusseire ja -tõrje toimimine;
- 6) operatiivraadiosidevõrgu toimimine;
- 7) Riigikogu, Vabariigi Valitsuse ja Vabariigi Presidendi töö toimimise tagamine.

(4) Sotsiaalministeerium korraldab järgmiste elutähtsate teenuste toimepidevust:

- 1) statsionaarse eriarstiabi toimimine;
- 2) kiirabi toimimine;
- 3) joogiveeohutuse kontrolli toimimine;
- 4) vereteenistuse toimimine.

(5) Keskkonnaministeerium korraldab järgmiste elutähtsate teenuste toimepidevust:

- 1) õhuseire ja varajase hoiatamise toimimine;
- 2) hüdroloogilise ja meteoroloogilise seire ja varajase hoiatamise toimimine;
- 3) kiirgusohust varajase hoiatamise süsteemi toimimine.

(6) Põllumajandusministeerium korraldab toiduohutuse kontrolli toimimise kui elutähtsa teenuse toimepidevust.

(7) Rahandusministeerium korraldab maksete ja arvelduste toimimise, sealhulgas riigimaksete toimimise kui elutähtsa teenuse toimepidevust.

(8) Eesti Pank korraldab järgmiste elutähtsate teenuste toimepidevust:

- 1) makseteenused;
- 2) sularaha ringlus.

[RT I, 30.10.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(9) Kohalik omavalitsusüksus korraldab oma haldusterritooriumil järgmiste elutähtsate teenuste toimepidevust:

- 1) kaugküttesüsteemi ja -võrgu toimimine;
- 2) valla teede ja linnatänavate korrashoiu toimimine;
- 3) veevarustuse ja kanalisatsiooni, sealhulgas reoveepuhastite toimimine;
- 4) jäätmehoolduse toimimine;
- 5) valla- või linnasisese ühistranspordi toimimine.

§ 35. Elutähtsa teenuse toimepidevust korraldava asutuse või isiku kohustused

Elutähtsa teenuse toimepidevust korraldava asutus või isik:

1) koordineerib elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamist ja nõustab elutähtsate teenuste osutajaid;

2) teostab ise või määrab oma allasutuse teostama järelevalvet elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamise üle;

3) esitab üks kord iga kahe aasta jooksul Siseministeeriumile ülevaate elutähtsa teenuse toimepidevuse korralduse seisust. Kui elutähtsa teenuse osutajaid on ühe teenuse lõikes rohkem kui kaks, siis peab ülevaade sisaldama teenuse kui terviku osalise või täieliku katkestuse tagajärgede leevendamise ja teenuse toimepidevuse taastamise meetmete kirjeldust;

[RT I 2010, 24, 115- jõust. 10.06.2010]

4) vajaduse korral kehtestab määrusega elutähtsa teenuse kirjelduse;

[RT I, 30.10.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

5) kehtestab määrusega elutähtsa teenuse toimepidevuse nõuded.

[RT I, 30.10.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

§ 36. Siseministeeriumi kohustused elutähtsate teenuste toimepidevuse korraldamise koordineerimisel

Siseministeerium lisaks käesoleva seaduse § 34 lõikes 3 nimetatud elutähtsate teenuste korraldaja kohustuste täitmisele:

- 1) koordineerib käesoleva seaduse §-s 34 sätestatud kohustuste täitmist elutähtsate teenuste toimepidevust korraldavate asutuste poolt;
- 2) töötab välja elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamise poliitika;
- 3) nõustab asutusi elutähtsate teenuste toimepidevuse korraldamisel;
- 4) esitab üks kord iga kahe aasta jooksul Vabariigi Valitsusele ja Vabariigi Valitsuse kriisikomisjonile ülevaate elutähtsate teenuste toimepidevuse korralduse seisust.

§ 37. Elutähtsa teenuse osutaja

(1) Elutähtsa teenuse osutaja on riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus või juriidiline isik, kelle pädevusse kuulub käesoleva seaduse §-s 34 elutähtsa teenusena määratud avaliku halduse ülesande täitmine või käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhul elutähtsat teenust osutav ettevõtjana tegutsev isik.

(2) Seadusega määratakse kindlaks tingimused, mille täitmise korral loetakse ettevõtjana tegutsev isik elutähtsa teenuse osutajaks ning sätestatakse ettevõtja kohustused elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamisel.

(3) Elutähtsa teenuse osutaja on kohustatud:

- 1) koostama tema poolt osutatava elutähtsa teenuse toimepidevuse riskianalüüsi (edaspidi *toimepidevuse riskianalüüs*);
- 2) koostama tema poolt osutatava elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamise plaani (edaspidi *toimepidevuse plaan*);
- 3) teavitama viivitamata elutähtsat teenust korraldavat asutust või tema määratud asutust elutähtsa teenuse toimepidevust oluliselt häirivast sündmusest või sellise sündmuse toimumise vahetust ohust;
- 4) andma elutähtsat teenust korraldavale asutusele või asutusele, kelle ta on määranud elutähtsa teenuse toimepidevuse üle järelevalvet teostama, tema nõudmisel teavet elutähtsa teenuse osutamise kohta;
- 5) täitma muid õigusaktidega talle elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamiseks pandud kohustusi.

§ 38. Toimepidevuse riskianalüüs

(1) Toimepidevuse riskianalüüs on dokument, milles kirjeldatakse:

- 1) elutähtsa teenuse osutamise osalist või täielikku katkestust põhjustavaid ohtusid;
- 2) elutähtsa teenuse osutamise osalise või täieliku katkestuse tõenäosust;
- 3) elutähtsa teenuse osutamise osalise või täieliku katkestuse võimalikke tagajärgi;
- 4) muud olulist teavet.

(2) Toimepidevuse riskianalüüsi kinnitab elutähtsat teenust osutava asutuse juht või juriidilise isiku puhul juhatus või seda asendav organ.

(3) Riskianalüüsi koostanud asutus või isik esitab riskianalüüsi elutähtsat teenust korraldavale asutusele või elutähtsat teenust korraldava asutuse määratud allasutusele. Elutähtsat teenust korraldav asutus hoiab saladuses temale edastatud teavet, mida edastades on isik teatanud, et tegemist on ärisaladusega.

(4) Toimepidevuse riskianalüüsi koostanud asutus või isik hindab vähemalt üks kord kahe aasta jooksul riskianalüüsi ajakohasust ning teeb vajaduse korral muudatused. Muudatuste tegemisel järgitakse käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud.

(5) Toimepidevuse riskianalüüsi koostamise juhendi [kehtestab siseminister määrusega](#).

§ 39. Toimepidevuse plaan

(1) Toimepidevuse plaan on dokument, milles kirjeldatakse:

- 1) meetmeid, mida on tarvis rakendada elutähtsa teenuse osutamise osalise või täieliku katkestuse ennetamiseks;
- 2) meetmeid, mida on tarvis rakendada elutähtsa teenuse osutamise osalise või täieliku katkestuse tagajärgede leevendamiseks;
- 3) meetmeid, mida on tarvis rakendada elutähtsa teenuse osutamise osalise või täieliku katkestuse korral elutähtsa teenuse toimepidevuse taastamiseks;
- 4) muid olulisi küsimusi.

(2) Toimepidevuse plaani kinnitab sellekohast teenust osutava asutuse juht, või juriidilise isiku puhul juhatus või seda asendav organ.

(3) Toimepidevuse plaani koostanud asutus või isik esitab toimepidevuse plaani elutähtsat teenust korraldavale asutusele või elutähtsat teenust korraldava asutuse määratud allasutusele. Elutähtsat teenust korraldav asutus hoiab saladuses temale edastatud teavet, mida edastades on isik teatanud, et tegemist on ärisaladusega.

(4) Toimepidevuse plaani koostanud asutus või isik hindab vähemalt üks kord kahe aasta jooksul toimepidevuse plaani ajakohasust ning teeb vajaduse korral muudatused. Muudatuste tegemisel järgitakse käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud.

(5) Toimepidevuse plaani koostamise juhendi [kehtestab siseminister määrusega](#).

§ 40. Elutähtsa teenuse osutamise elektroonilise turvalisuse tagamine

(1) Elutähtsa teenuse osutaja on kohustatud tagama elutähtsa teenuse osutamiseks kasutatavate infosüsteemide ning nendega seotud infovarade turvameetmete alalise rakendamise.

(2) Elutähtsa teenuse infosüsteemide ning nendega seotud infovarade turvameetmed [kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega](#).

§ 41. Suure rünnakuriskiga objekt

(1) Suure rünnakuriskiga objekt on elutähtsa teenuse osutamiseks kasutatav territoorium, ehitis või seade, mille füüsiline kahjustamine või hävitamine häirib oluliselt kogu elutähtsa teenuse toimepidevust ning mille ründamiseks on seetõttu suur tõenäosus.

(2) Suure rünnakuriskiga objektide loetelu kehtestab Vabariigi Valitsus korraldusega.

(3) Suure rünnakuriskiga objekti valdaja on kohustatud:

- 1) tagama füüsilise kaitse meetmete alalise rakendamise objektil;
- 2) kajastama toimepidevuse riskianalüüsis objekti füüsilise rünnaku ohtu;
- 3) arvestama toimepidevuse plaanis objekti füüsilise kaitse meetmetega;
- 4) teavitama politseid viivitamata asjaoludest objektil või selle lähimbruses, mis võivad viidata füüsilise rünnaku ohule.

(4) Suure rünnakuriskiga objekti füüsilise kaitse meetmed [kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega](#).

§ 42. Riigi tegevusvaru

(1) Riigi tegevusvaru on hädaolukorras kasutusele võetav füüsiline või lepingutega tagatud ressurss hädaolukorra tagajärgede leevendamiseks või elutähtsa teenuse toimepidevuse katkestuse tagajärgede leevendamiseks.

(2) Hädaolukorra tagajärgede leevendamiseks moodustatakse:

- 1) riigi tervishoiuvaru;
- 2) riigi toiduvaru.

(3) Vabariigi Valitsus võib otsustada käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatata riigi tegevusvaru moodustamise elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamiseks või hädaolukorra tagajärgede leevendamiseks.

(4) Riigi tervishoiuvaru moodustab Sotsiaalministeerium või sotsiaalministri käskkirjaga määratud Sotsiaalministeeriumi valitsemisala asutus. Riigi toiduvaru moodustab Põllumajandusministeerium või põllumajandusministri käskkirjaga määratud Põllumajandusministeeriumi valitsemisala asutus. Muu tegevusvaru moodustab Vabariigi Valitsuse korraldusega määratud riigiasutus. Riigi tegevusvaru moodustaja vastutab varu hoidmise, kasutamise, kontrollimise, uuendamise ja aruandluse korraldamise eest.

(5) Riigi tegevusvaru moodustatakse füüsilise või lepinguga tagatud ressursina. Riigi tegevusvaru moodustatakse füüsilise ressursina, kui varu õigeaegne ja tõrgeteta kasutuselevõtmine lepinguga tagatud ressursina ei oleks hädaolukorra riskianalüüsi ja lahendamise plaani arvestades võimalik. Lepingu ressursi tagamiseks sõlmib riigi tegevusvaru moodustav asutus.

(6) Riigi tegevusvarusse kuuluvate ressursside nomenklatuuri ja kogused määrab riigi tegevusvaru moodustava asutuse juht kooskõlastatult Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoniga.

(7) Riigi tegevusvaru hoidmise, kasutamise, kontrollimise, uuendamise ja aruandluse korra [kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega](#).

§ 42¹. Katkematu side

(1) Katkematu side on elektroonilise side teenus Riigikogule, Vabariigi Presidendile, Riigikantsleile, Justiitsministeeriumile, Kaitseministeeriumile, Siseministeeriumile, Välisministeeriumile, Politsei- ja Piirivalveametile, päästeasutustele, vanglatele ning Vabariigi Valitsuse määratud asutustele ja isikutele elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamiseks vajalike sõnumite katkematuks ja töökindlaks edastamiseks. [RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud Vabariigi Valitsuse määratavate asutuste ja isikute loetelu ning kõigi lõikes 1 nimetatud asutuste ja isikute objektide täpse loetelu ning turvaklassi kinnitab Vabariigi Valitsus korraldusega. Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asutused ja isikud ning käesoleva lõike alusel määratud asutused ja isikud peavad täitma katkematu side nõudeid.

(3) Katkematu side nõuded ja katkematu side tagamise korra [kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega](#).
[RT I, 17.02.2011, 2- jõust. 01.01.2012]

5. peatükk

KULUDE HÜVITAMINE JA ISIKU SOTSIAALSED TAGATISED

§ 43. Eriolukorra ajal tekkinud kahju hüvitamise tingimused

- (1) Riik hüvitab isikule eriolukorra ajal tema vara sundvõõrandamisest või sundkasutusest tekkinud kulud.
- (2) Riik ei hüvita:
 - 1) loodusõnnetuse, katastroofi või nakkushaiguse leviku toimest põhjustatud kahju;
 - 2) eriolukorra väljakuulutamise põhjustanud sündmuses süüdi oleva omaniku või valdaja kulusid;
 - 3) omanikule kuulunud ainete ja materjalide väärtust, kui neid aineid ja materjale kasutati tema omandis oleva vara päästmiseks;
 - 4) käesoleva seaduse § 25 lõikes 2 nimetatud töödega tekitatud kahju.
- (3) Isikule eriolukorra ajal tema vara sundvõõrandamisest või sundkasutusest tekkinud kulude hüvitamise korra [kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega](#).

§ 44. Eriolukorra ajal rakendatud füüsilise isiku tasustamine

- (1) Vabatahtlikult või kohustuslikus korras eriolukorra tööle rakendatud füüsilisele isikule (edaspidi *eriolukorra tööle rakendatud isik*) maksab riik töötatud aja eest töötasu.
- (2) Eriolukorra tööle rakendatud isikule töötasu maksmise ulatuse ja korra [kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega](#).
- (3) Käesoleva paragrahvi lõikeid 1 ja 2 ei rakendata, kui tööandja säilitab töötajale töökohustuse täitmise ajal tema senise töötasu.

§ 45. Eriolukorra ajal rakendatud füüsilise isiku sotsiaalsed tagatised

- (1) Eriolukorra tööle rakendatud isiku hukkamise või eriolukorra töö saadud vigastuse tagajärjel saanud surma korral maksab riik tema ülalpidamisel olnud perekonnaliikmetele ühekordset toetust isiku kümne aasta palga ulatuses.
- (2) Eriolukorra tööle rakendamise tõttu hukkunud või eriolukorra töö saadud vigastuse tagajärjel surnud isiku matuse korraldamiseks maksab riik isiku perekonnaliikmetele ning perekonnaseaduses ettenähtud alustel ja korras tema ülalpidamisel olnud isikutele toetust.
- (3) Eriolukorra tööle rakendatud isiku töövõimetuks tunnistamise korral makstakse isikule ühekordset toetust:
 - 1) töövõime osalise kaotuse korral – tema kahe aasta palga ulatuses;
 - 2) töövõime täieliku kaotuse korral – tema seitsme aasta palga ulatuses.
- (4) Toetuste maksmisel võetakse ühe kuu palga arvutamise aluseks palgaseaduse alusel arvatud keskmine palk. Aastapalga arvutamisel korrutatakse kuupalk 12-ga.
- (5) Eriolukorra tööle rakendatud isiku toetuse suuruse arvutamisel võetakse aluseks toetuse määramise ajal kehtiv palga alammäär, kui isik ei töötanud toetuse määramisele eelneval perioodil.
- (6) Toetus makstakse saajale välja võrdsete osadena kuni kolme aasta jooksul.
- (7) Eriolukorra tööle rakendatud isiku hukkamise ning püsivalt ja osaliselt töövõimetuks tunnistamise korral makstavate toetuste taotlemisel ja määramisel kohaldatakse riigieelarve seaduse §-s 30 sätestatud.
- (8) Kui eriolukorra tööle rakendatud isik on saanud vigastada või on haigestunud, kannab tema ravi- ja ravimikulud riik.
- (9) Käesolevas paragrahvis ettenähtud toetuste ja kulude arvutamise, määramise ja maksmise korra [kehtestab siseminister määrusega](#).
- (10) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–9 sätestatud ei kohaldata, kui eriolukorra tööle rakendatud füüsiline isik põhjustas oma hukkamise või tervisekahjustuse:
 - 1) alkoholi-, narko- või psühhotroopse joobega;
 - 2) enesetapu või enesetapukatsega;
 - 3) tahtliku enesevigastusega, mis ei ole põhjuslikus seoses haigusliku seisundiga.

§ 46. [Kehtetu -RT I 2010, 24, 115- jõust. 10.06.2010]

6. peatükk JÄRELEVALVE

§ 47. Järelevalvepädevus

(1) Teenistuslik järelevalve käesoleva seaduse ja selle alusel antud õigusaktide täitmise üle toimub Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste õigusaktidega sätestatud korras.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule teostatakse käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide täitmise üle järelevalvet järgmiselt:

1) järelevalvet §-de 37–39 ja nende alusel kehtestatud õigusaktide täitmise üle teostab elutähtsat teenust korraldav asutus või tema allasutus. Finantsjärelevalve subjektide suhtes teostab järelevalvet §-de 37–39 ja nende alusel kehtestatud õigusaktide täitmise üle Finantsinspeksioon;

[RT I 2010, 24, 115- jõust. 10.06.2010]

2) järelevalvet § 40 ja selle alusel kehtestatud õigusaktide täitmise üle teostab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium või tema määratud ministeeriumi valitsemisala asutus;

3) järelevalvet § 41 ja selle alusel kehtestatud õigusaktide täitmise üle teostab Kaitsepolitseiamet.

§ 48. Järelevalve teostaja volitused

Käesoleva seaduse § 47 lõike 2 kohaselt järelevalvet teostaval ametiisikul on õigus järelevalve teostamisel:

1) saada elutähtsa teenuse osutajalt järelevalve teostamiseks vajalikku teavet;

2) siseneda põhjendatud vajaduse korral järelevalve teostamiseks koos valdaja esindajaga elutähtsat teenust osutava asutuse, ettevõtte või suure rünnakuriskiga objekti territooriumile, ehitisse või ruumi.

§ 49. Ettekirjutus ja sunniraha

(1) Käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud nõuete rikkumise või järelevalve teostamise takistamise korral on järelevalveametnikul õigus teha elutähtsat teenust osutavale asutusele või isikule ettekirjutus rikkumise kõrvaldamiseks või järelevalve teostamise takistamise lõpetamiseks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib järelevalveasutus rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Sunniraha kohaldamise igakordne ülemmäär on 2000 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

7. peatükk VASTUTUS

§ 50. Hädaolukorras valmistumise nõuete rikkumine

Hädaolukorra riskianalüüsi või hädaolukorra lahendamise plaani koostamise, õppuste korraldamise või elutähtsa teenuse korraldamisega seotud kohustuste täitmata jätmise eest pädeva asutuse töötaja või teenistuja poolt –

karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 51. Elutähtsa teenuse osutaja kohustuste rikkumine

(1) Elutähtsa teenuse osutajale käesoleva seaduse § 37 lõike 3 punktides 1–4 kehtestatud kohustuste rikkumise eest elutähtsa teenuse osutaja töötaja või teenistuja poolt –

karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahatrahviga kuni 6400 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 52. Elutähtsa teenuse osutamise elektroonilise turvalisuse nõuete rikkumine

(1) Elutähtsa teenuse osutamise elektroonilise turvalisuse nõuete rikkumise eest elutähtsa teenuse osutaja töötaja või teenistuja poolt –

karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 20 000 eurot.
[RT I, 30.10.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

§ 53. Suure rünnakuriskiga objekti füüsilise kaitse nõuete rikkumine

(1) Suure rünnakuriskiga objekti füüsilise kaitse nõuete rikkumise eest elutähtsa teenuse osutaja töötaja või teenistuja poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 6400 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 54. Riigi tegevusvaru ebaseaduslik kasutamine

(1) Riigi tegevusvaru ebaseadusliku kasutamise eest riigi tegevusvaru hoidja töötaja või teenistuja poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 20 000 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 55. Eriolukorra ajal kehtestatud nõuete rikkumine

(1) Eriolukorra juhi, eriolukorra tööde juhi või eriolukorra juhi määratud isiku seadusliku korralduse eiramise või eriolukorra piirkonnas käesoleva seaduse §-de 21–25 alusel kehtestatud kohustuse või nakkushaiguste tõrje või loomatauditõrje nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 20 000 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 55¹. Katkematu side nõuete rikkumine

(1) Katkematu side nõuete rikkumise eest katkematu side nõudeid täitma kohustatud isiku töötaja või teenistuja poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 6400 eurot.
[RT I, 17.02.2011, 2- jõust. 01.01.2012]

§ 56. Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-des 50–55¹ sätestatud väärtegadele kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja väärtemenetluse seadustiku sätteid.
[RT I, 17.02.2011, 2- jõust. 01.01.2012]

(2) Käesoleva seaduse §-des 50–52 ja 54–55 sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on Politsei- ja Piirivalveamet.
[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(3) Käesoleva seaduse §-s 53 sätestatud väärteo kohtuväline menetleja on Kaitsepolitseiamet.

(4) Käesoleva seaduse §-s 55¹ sätestatud väärteo kohtuväline menetleja on Tehnilise Järelevalve Amet.
[RT I, 17.02.2011, 2- jõust. 01.01.2012]

8. peatükk RAKENDUSSÄTTED

1. jagu

Muudatused teistes seadustes

§ 57. –§ 91.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

2. jagu Kehtetuks tunnistamine ja jõustumine

§ 92. –§ 93.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 94. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub üldises korras.

(2) Käesoleva seaduse §-d 40–41 ja 51–52 jõustuvad 2011. aasta 1. jaanuaril.
[RT I 2010, 24, 115- jõust. 10.06.2010]

(3) Elutähtsa teenuse osutaja on kohustatud täitma käesoleva seaduse § 37 lõike 3 punktide 1 ja 2 tulenevad kohustused hiljemalt 2011. aasta 1. jaanuariks, välja arvatud Justiitsministeerium, kes peab nimetatud kohustuse täitma hiljemalt 2011. aasta 1. juuliks.
[RT I, 08.11.2010, 3- jõust. 18.11.2010]